

Orsted: Det er vist, at der er andre Lande, hvort man ikke har gjort en saadan Forskjel mellem Tiendeyderens og Tiendetagerens Afgang til at faae Tienden afløst, som her, og det er mig ogsaa meget godt bekendt, at der lige fra det Dieblik af, da Forordningen af 9de Januar 1810 udkom, var almindelig Klage over fra Tiendetagerens Side, at det ikke var gjensidigt. Men jeg har altid været overbevist om, at det, som Lovgiveren vilde, var høist retfærdigt og billigt, nemlig at give den Part, der ved Naturaltienden var hindret i at benytte sig af sit Agerbrug paa den tilbørlige og bedste Maade, og give dem Afgang til at faae den afløst; men derimod ikke paatvinge dem en Afløsning, som de ikke attraaede, og derved maa det helst fremdeles blive. Naar der er yttret, at man hellere maatte opsætte den, fordi med Hensyn til den forestaaende fuldstændige Afløsning af Tienden ei blot Naturaltienden skulde hæves, men ogsaa det Bederlag, der er bestemt til Tiendens Afløsning skulde forvandles til en Capitaludbetaling, saa er det Noget, hvorom jeg ikke hidtil har udtalt mig. Jeg antager, at der ikke er den aldermindste retfærdige Grund for en saadan Afløsning. Jeg troer, at Tiendeyderne i Gjenmænsni er bedre tjent med at have en aarlig Afgift at udrede, end at udrede en Capital. Jeg troer, at han ogsaa vil være vel tjent dermed, naar den bestaaer i Kornværdi, thi Korn kan være af forskjellig Værdi; men under enhver Omstændighed vil Productionen ikke aftage, men snarere tiltage, og at altsaa Afgiften blot er bestemt i Forhold til Productionen i en forgangen Tid, gjør, at han kan være vel tjent med at udrede en saadan Afgift. Jeg troer derfor, at det vilde blive en stor Vælgeløse for Stiftelser og Indreininger, der ere af allerhøieste Vigtighed for hele Statens Cultur, saafremt Tienden afløses med en Capital. Thi det er bekendt, at Universitetet og Communitetet og de lærde Skoler, Geistligheden en stor Mængde Hospitaler og andre velgjørende Stiftelser, have deres Hovedindtægt af Tienden. Ligesom dette gjælder om Præsterne, saaledes blev ogsaa en stor Deel af de forrige Bisppestænder, som ved Reformationen henfaldt til Kongen, anvendte til Understøttelse for Uni-

versitetet, de lærde Skoler, Communitetet og en Mængde Hospitaler og andre velgjørende Indreininger. Dersom disse Stiftelser istedetfor det bestemte Bederlag efter enhver Tids Kornværdi fik en Capital, saa maatte de være udsatte for, at disse Capitaler kunde i Tidernes Løb komme til at give lavere Rente ved Bankets Utilstrækkelighed, enten paa Grund af Omstændighederne eller flet Bestyrelse, og disse, for Statens Udvikling saa vigtige Institutioner blibe satte ud af Stand til at opfylde deres Bestemmelse, eller og vilde Staten blive nødsaget til paa nye at votere disse Indreininger, som, dersom man vilde lade dem beholde deres nærværende Voteringer, kunne anses for vel betryggede. Det er Noget, jeg paa ingen Maade kan finde tilraadeligt. Jeg kunde endnu have en Deel herved at bemærke, og navnlig kunde jeg meddele adskillige historiske Oplysninger med Hensyn til den Mening, som ogsaa i den senere Tid har forplantet sig her i Landet om, at en saadan Afløsning skulde være gunstig, men jeg har hidtil afholdt mig fra at indlade mig paa at berøre et saa vigtigt Spørgsmaal, der ikke egentlig forelaae, fordi det vilde føre til Vidtløftigheder; men da det gjentagende er anført, som noget nær Forestaaende og som noget Nødvendigt, saa har jeg ikke kunnet undlade, korteligt at udtale min Mening.

Nyholm: Jeg skal bestræbe mig for, da Tiden er saa langt fremrykket, at fatte mig saa kort som muligt. Kun være det mig tilladt at gjøre enkelte Bemærkninger til de Indreininger, som ere faldne fra den ærede Ordførers Side, og som navnlig for en stor Deel gaae ud paa en Redaction af det Amendement, jeg har tilladt mig at stille. Jeg skal i denne Henseende tillade mig igjen at fremhæve, at den Tid, som var givet mig til at fremsætte disse Forslag, var saa kort, at jeg fuldkomment føler, at det kunde behøve en anden Form. Saaledes maa jeg fuldkomment indrømme, at istedetfor at Fristen er ansat til 5 Aar, vilde det have været rigtigere, om der havde været sat: saafnart som muligt, og senest inden 5 Aar. Men naar han mener, at denne Tid skulde være for kort, da troer jeg ikke, at den vil være det; thi naar man sæt-